19/03/2019

Ο δεξάμενος (νονός) στον Πόντο

/ Ορθόδοξες Προβολές

Δεξάμενος είναι ο ανάδοχος, νονός του βρέφους που βαπτίζεται. Λεγόταν και σύντεκνος όπως και στην Κρήτη.

Στον Πόντο ο κουμπάρος που στεφάνωνε τους γονείς βάφτιζε και το παιδί – έθιμο που τηρούν οι Πόντιοι μέχρι σήμερα. Την επιλογή την έκαναν οι μειζέτεροι (πρεσβύτεροι) της οικογένειας του παιδιού. Τα αγόρια είχαν δεξάμενο και τα κορίτσια δεξαμέντζαν. Τα δίδυμα είχαν διαφορετικούς δεξαμένους αντίστοιχα με το φύλο τους. Σε όλη του τη ζωή ο δεξιμάτ' (βαφτιστήρι) αποκαλούσε το νονό «δεξάμενε» και τη νονά «δεξαμέντζα». Το ίδιο έκαναν και τα υπόλοιπα παιδιά της οικογένειας.

Στον δεξάμενο στελνόταν ως πρόσκληση κόκκινη λαμπάδα μαζί με πίτα ή αρνί στολισμένο με λουλούδια και άλλα στολίδια στο κεφάλι. Το έθιμο της λαμπάδας τηρείται και σήμερα. Την ορισμένη μέρα και ώρα ο δεξάμενος ερχόταν στο σπίτι του βρέφους με το αλάι του (τη συνοδεία του) και από κει πήγαιναν όλοι μαζί στη εκκλησία.

Ο δεξάμενος είχε δικαίωμα να επιλέξει το όνομα, αν δεν είχαν αποφασίσει οι γονείς. Εκτός από τα δώρα που έκανε στον αναδεξιμιό του, ο δεξάμενος έπρεπε να

δείχνει ενδιαφέρον και για όλη τη ζωή του: τη μόρφωσή του, την επαγγελματική αποκατάσταση, το γάμο του. Τον στεφάνωνε ο ίδιος ή ο γιος του. Ο παραμερισμός του νονού από τα δρώμενα του γάμου ήταν μεγάλη προσβολή.

Μεγάλο σεβασμό έδειχναν και οι γονείς του παιδιού στον δεξάμενο, και είναι χαρακτηριστική η παροιμία «Αδελφοσύνα σ’ κούται κ΄ η κουμπαρωσύνα κάθεται» (παραμερίζεται ο αδελφός για χάρη του κουμπάρου). Όταν τύχαινε να γίνουν κουμπάροι αδέλφια, η προσαγόρευση που επικρατούσε ήταν «κουμπάρε».

ΠΗΓΗ: Εγκυκλοπαίδεια Ποντιακού Ελληνισμού, εκδ. Μαλλιάρης-Παιδεία / PONTOSNEWS